آذربایجان دموکرات فرقه‌سی مرکزی کمیته‌سینین اورقانی

نمره ۳۸ (۳۱۷) ایکنجی دوره

بو روزنامه هیئت تحریره واسطه‌سیله اداره اولونور

اداره‌نین محلی ستارخان خیابانی مرکزی کومیته بناسیندا

آذربایجان

جمعه ۲۶ مهر ۱۳۲۵

تك نمره ۱۰ شاهی

آبونه	ایللیك	۱۲۰ ریال
۶	آیلیغی	۶۵ «
۳	«	۳۵ «
۱	«	۱۲ «

غله محصوللرینین توپلانماسیندا

مانع توره‌دنلرله رحمسیز صورتده مبارزه اولونمالیدر

بعضی یئرلرده فرقه تشکیلاتلاریندا اوزلرینه یئر ائتمیش بیس آداملار تاپیلیرلار که، غله توپلانماسیندا اشکال توره‌دیرلر. غله محصوللارینین توپلانماسی حیاتی بیر مسئله اولدیغیندان بوجور آداملار شوم عمللری ایله اوز سوء نیتلرینی اثبات ائدیرلر.

بیز دفعه‌لرله یازدیغیمیز کیمی بو جور عنصرلرله جدی و رحمسیز صورتده مبارزه ائده‌جه‌ییك.

فرقه تشکیلاتلاری ایچه‌ریسینده بوجور آداملارلا تصادف ائتدیگیمیز صورتده اونلاری همیشه‌لیك اولاراق فرقه‌دن اخراج ائدیب محکمه‌یه وئرمکدن بئله هئچ‌وجهله چکینمیه‌جه‌ییك.

غله محصولی توپلانمالیدر و بو یولدا مانع توره‌دنلر فرقه‌نین و بوتون خلقین آجیغی و نفرتی ایله اوز-اوزه گله‌جکدیرلر.

ایندییه کیمی گوتوردیگیمیز تدبیرلر سایه‌سینده غله توپلانیشیندا بویوك موفقیت الده ائتمیشیك و شبهه‌میز یوخدور که گله‌جکده‌ده قارشی‌میزدا هئچ بیر مانعه وجوده گله‌بیلمیه‌جکدیر.

فرقه تشکیلاتلاری ایچه‌ریسینده فاسد و اوز شخصی نفعلرینی حفظ ائدن آداملارا یول وئریلمه‌ملی‌دیر. بوتون فرقه تشکیلاتلارینا اخطار اولونور که، بو کیمی آداملاری فرقه‌ده ظاهر اولدیقلاری صورتده فرقه‌میزه تانیتدیریب و اونلارلا رحمسیز مبارزه ائتسینلر.

غله توپلانیشی‌نین آسانلاشماسی یولوندا نه‌تکجه فرقه - بلکه بوتون خلقیمیز، کندلرده و شهرلرده جدیت گوسترملی و فرقه‌میزه یاردیم ائتملی‌دیرلر.

بو گونکی گونده‌لیك مسئله‌لریمیزین ان مهمی غله توپلانماسی‌دیر. بونا گوره قارشی‌میزدا دوران بو مسئله‌نی حل ائتمك ایچون هامومیز فعالیت گوسترملی و اشکال توره‌دن فاسد عنصرلرله آمانسیزجاسینا مبارزه آپارمالی‌ییق.

ساوالان.

یئنی تدریس ایلی مناسبتیله

فردوسی سالونوندا مثلسیز بیر نمایش

چهارشنبه گونی آبین ۲۴ ینده فردوسی مدرسه‌سی سالوندا معارف اداره‌سی طرفیندن یئنی تدریس ایلی‌نین باشلانماسی مناسبتیله، ایندی‌یه قدر تبریزده مثلی گورونمه‌میش بیر جشن نمایشی ترتیب وئریلمیشدی. بو جشنه دعوت اوزرینه شهریمیز اهالی‌سینین هر طبقه‌سیندن و محصللرین آتا - آنالاریندان اشتراك ائتمکده ایدیلر. سالون خینجا-خینج دولموشدی. نظری جلب ائدن مسئله جشنده حاضر اولانلارین ایکی حصه‌سی خانملار دان عبارت ایدی. بودا، آذربایجان خانملارینین ایندی شانلی فرقه‌میزین رهبریتی نتیجه‌سینده علم و مدنیته نه قدر درین بیر علاقه گوستردیکلرینه ان مهم بیر دلیل‌دیر.

گون اورتادان ٤ ساعت صونرا، جشنین رسمی حصه‌سینه، قیزلار و اوغلانلار دانشسرانی محصللری‌نین اورکستری طرفیندن آذربایجان ملی مارشی‌نین ترنمی ایله باشلاندی. هامو بویوك احترامیله ایاغ اوزرینده اوز ملی مارشینی حرمتله‌دی.

صونرا، آذربایجانین فعال معارف رئیسی آقای دیبائیان طرفیندن، گئچن ایلده کی معارف احصائیه‌سینی اشاغیندا خلاصه‌سینی یازدیغیمیز ترتیبله حضارین اطلاعینه یئتیردی: «گئچن ایل بوتون آذربایجاندا (۳۵۹) ابتدائی و (۵۲) اورتا مکتب وار ایدی. بو مکتبلرده تدریس ائدن معلم و خانم معلمه‌لرین سایی (۲۲۲۶) نفر و تحصیل ائدن بوتون اوغلان و قیزلارین عددی (٤۸۵۷۰) نفر اولموشدر. بو مهر آیینده مدرسه‌لرین آچیلیش زمانی‌نین احصائیه‌سی ایسه

بقیه‌سی ٤ نجی صحیفه‌ده

بلغارستاندا

بلغارستان باش وزیری دونن صوفیه شهرینده بلغار قوشونونه خطاب ائده‌رك بیر نطق سویله‌ییب دئمیشدر که اگر بیز اوز آیاریزی وطن جبهه‌سی منفعتنه وئره‌رز بیز داها آرتیق موفقیتلر الده ائده‌جه‌ییك یوخسا غیر بو صورتده یئنه بیر فاشیستی حکومت ایش اوسته گلیب بلغارستان خلقی‌نین بدبختلیکینه سبب اولاجاقدر.

سرابدا فرقه قونفرانسی

مهر آیینین ۲۲ سینده سراب فرقه کومیته‌سینین آیلیق قونفرانسی اولموشدر. قونفرانسدا فرقه کومیته‌سی بیر آیدا گوردوگی ایشلر باره‌سینده، خصوصا فرقه عضولرینین سوادلانماقلاری حقینده گزارش وئریلمیشدر.

احمد - احمد

صون دقیقه و صون سوز؟

محاربه جانیلرینین اعدامی مناسبتیله

اوقتوبرین ۱۵ نجی گئجه‌سی ۱ ساعت گئجه یاریسیندان صونرا، نورمبرغ حبسخانه‌سینده نورمبرغ محکمه‌سی حکمینین اجراسینا باشلانمیشدر.

جانیلرین اعدامی آمریکالی میر غضبینین واسطه‌سیله ایکی ساعت سورموشدر.

اعدام حکمی، بیرنجی دفعه «گورینغ»ین اعدامی ایله باشلانمالی ایدی، لکن هیتلر آلمانیاسی سابق «رایشمارشال»ی «سیانور دوپوتاسیوم» آمپولی ایله انتحار ائتمیش و «دار آغاجیندان» «زهر»ه پناه آپارمیش ایدی.

«گورینغ» سپتامبرین ۱۶ نجی گئجه‌سی ساعت ۲۲ ده اوزونی اولدرمیش ایدی. جانیلرین اعدامی سابق «شراب تاجری» و نازی آلمانیاسی خارجی ایشلر وزیری «فون ریبن تروپ»ین دارا چکیلمه‌سی ایله باشلانمیشدر.

«ریبن تروپ»ی «روزنبرغ» «کایتل»، «کالتن برونر»، «شترایخر»، «ساو کل»، «یودل» «فونك»، «فرانك» و «زایس اینکوآرت» تعقیب ائتمیشلر.

اعدام حکمی اجرا ائدیلیرکن، آلمانیا متفق قونترول قومیسیونی نماینده‌لری، متفق غزیته‌چیلر، «باویر» باش وزیری، نتیجه آلمان فرقه‌لری لیدرلریندن آلمان خلقی نماینده‌سی صفتیله، مجلس‌ده حاضر ایدیلر.

بونلارین سابق ۴۷ یه قدر اولوردی. نازی لیدرلری، بیرنمره‌لی یهودی دشمنی اولان، «شترایخر» و «ساو کل» دن باشقا، ۹۰ ملیونلیق آلمان خلقینی قلاکت و بدبختلیکه سوق ائتدیکلری حالدا، دارا چکیلمکدن اول سویله‌دیکلری قیسا نطقده، بو ملتین عظمتی ایچون چالشدیقلارینی و آلمان خلقینین عظمتینی ایسته‌دیکلرینی ادعا ائتمیشلردر.

فقط «شترایخر» و «ساو کل» حاضرلره خطابا «**بیر گون بولشویك‌لر سیزی ده بیزیم کیمی آساجاقلار**» دئیه خطاب ائتمیشلر.

***

نورمبرغ حبسخانه‌سینده اجرا ائدیلن بو مجازاتلار ۱۲ ایللیك بیر جنایت تاریخینه «صون» نقطه‌نی قویموش‌دور دئمکدر.

دنیا عدالت کلمه‌سی طرفیندن دار آغاجی ترتیبی ایله اولوم دیارینه گوندریلن بو جنایتکارلار، میلیونلارلا اوروپا خلقلرینی رحمسیزجه‌سینه بوغ ائتمیش و دنیا صلح و امنیتینی پوزموشلاردر.

بو محکمه اوزعملی ایله بوندان صونرا دنیا صلحینی پوزان هر شخصه هر مقامدان اولورسا اولسون، نه کیمی مجازاتا چارپدیریلاجاغینی گوسترمیشدر.

بقیه‌سی ٤ نجی صحیفه‌ده

صلح کنفرانسیندا

صلح کنفرانسی اکتبر آیینین ۱۵ نده گون اورتادان صونرا اوز آخرنجی جلسه‌سینی اعلام ائتدی. چین نماینده‌سی بیر قیسا نطق ائتدیکدن صونرا کنفرانسین رئیسی یوگسلاوی طرفیندن گلن مکتوبی اوخودی. یوگوسلاوی مکتوبدا کنفرانسین عدالتسیزلیگنی گوستربردی و صونرا رومانی و فنلاند و ایتالیانین معاهده‌سینی اوخودولار. صونرا سوومت نماینده‌سی مولوتف فرانسه‌لیلرین مهماندارلیقندان تشکر و اظهار ائتدیکده بیز چالیشاجاغیق اوز مقصدیمیزی که کیچیك دولتلره کمك ائتمك‌دیر قاباغا آپاراق. صونرا آمریکا و بریتانیانین نماینده‌لری دانیشدیلار آخرده فرانسه نماینده‌سی بیدو دانیشدی.

دنیا خبرلری

آذربایجان رادیوسیندان

نورمبرك محکمه‌سینین قورتارماسی حقینده

صوفیه روزنامه‌لری دیمتروفین نورمبرك محکمه‌سینین قورتارماسی حقینده خارجی روزنامه‌چیلره دئدیکلرینی چاپ ائله‌میشلر، دیمتروف دئمیشدر که نورمبرك محکمه‌سینین دنیاده صلحین یاراتماسیندا بویوك اهمیتی اولموشدر، نورمبرك محکمه‌سینین فاشیست جانیلریندن اولان فون پاپن - فریتسه - دکتر شاختی گناهسیز تانیماسیله بویوك عیبی اولموشدر، لیکن بونده دئمك اولارکه محاکمه‌دن آلینان بیرپارا مثبت نتیجه‌لرده واردر.

بو نتیجه‌لر چرچیل و اونون طرفدارلاری هابئله هیتلرین طرفدارلاری ایچون که اونلار اوزلری حاکم اولماقدان اوتری هیتلرین یئرینی تو تمق فکرینده درلر آغیر بیر مغلوبیت اولموشدر.

توکیودا

توکیونین نظامی محکمه‌سینده عمومی مدعی‌العمومین معاونی سوومت دولتی طرفیندن بیرپارا سندلر محکمه‌یه وئریمیشدر، بو سندلر موجبنجه کئچمیشده ژاپونلار سوومت اتفاقی اولکه‌سینه هجوم آپارماق فکرینده اولدوقلاری معلوم اولموشدر.

ایتالیادا

نئچه گون اول ایتالیانین میلان شهرینده کمونیست فرقه‌سینین بناسیندا بیر بمب آچیلمیشدر بونا گوره ۵ نفر توتولموشدر توقیف اولونانلار فاشیست فرقه‌سی عضولریندن درلر، ایتالیا مرتجعلری یئنه آزادلیق علیهینه اولان ایشلرینه دوام وئریب فاشیستین کهنه گئدیشلرینی تعقیب ائتمکله اوز خیاللاریندا

ایستیرلر ایتالیا آزادلیقینی و آزادلیقخواهلارینی خفه ائتسینلر

صلح کنفرانسیندا بلاروسی و سوومت اتفاقینین نماینده‌لرینین نطقی

اکتبرین ۱٤ نده سحر صلح کنفرانسیندا بلاروسی و سوومت اتفاقینین نماینده‌لری فنلاند غرامتی باره‌سینده صحبت ائتدیلر بلاروسینین نماینده‌سی بیله اظهار ائتدی که فنلاند ایندی اوز استقلالین آلیبدر و سوومت اتفاقینین فنلاندا نسبت کمك و همسایه‌لیقدان باشقا بیر منظوری یوخیدی. لاکن فنلاندین ارتجاعی محفللری آلمان نازیلرینین کمکی ایله سوومت اتفاقینا هجوم ائدیب بیر هنگفت خسارت وارد ائتدی که ۳۰۰ ملیون دولار اونی جبران ائده‌بیلمز لاکن آمریکا نماینده‌سی ینه اظهار ائدیر که ۱۰۰ ملیون دولار فنلاندین غرامتیندن آزالسین بیر صورتده که ۳۰۰ ملیون دولار نقط سوومت اتفاقینین خراب اولموش نیکل سازلیق کارخانه‌سینین خسارتین جبران ائده‌بیلمز. ایندیده بر عده ارتجاعی محفللر دموکراسی ماسقاسیله فنلاندا فعالیت ائدیرلر. صونرا بو باره‌ده سوومت اتفاقینین نماینده‌سی مولوتف بیر نطق سویله‌دی. جلسه‌نین آخرینده فنلاندین صلح معاهده‌سینین ۱-۲ نجی ماده‌لری خصوصیندا رای آلیندی. آمریکا نماینده‌سی رای وئرمکدن خوددارلیق ائتدی بیر صورتده که ۳۰۰ ملیون دولار فنلاندین غرامتی وزیرلر شوراسیندا تصویب اولونموشدیر. معاهده‌نین ۱ و ۲ نجی ماده‌سی اکثریت آراء ایله قبول اولوندی.

آخرینجی خبره گوره دونن صلح کنفرانسی اوز ایشلرینی قورتارمیشلار و بوتون عضولر پرلشمیش ملتلر کنفرانسینا گیتمه‌که حاضرلاشیرلار.

داخلی خبرلر

مراغه ایله تبریز آراسینداکی خابان کورپوسی تعمیر ائدیلمیشدر

مراغه یول اداره‌سی طرفیندن مراغه ایله تبریز آراسینداکی خابان کورپوسی تعمیر ائدیلیب خطرلی وضعیتدن چیخاریلمیشدر.

ایش و زحمت اداره‌سینده

مهر آیینین ۲۰ - سیندن ۲۵ - نه کیمی ایش و زحمت اداره‌سی طرفیندن ٥٤۱ نفر ایشسیز مختلف صنعتلر ده ایشه تعیین ائدیلمیشدر.

بقیه‌سی ٤ نجی صحیفه‌ده

آذربایجان ایالتی انجمنینین تبریزده نشر اولان ارمنی روزنامه‌سی حقینده قراری

آذربایجان ایالتی انجمنینین هیئت رئیسه‌سی صون جلسه‌سینده قرار آلمیشدر که، تبریزده ارمنی دیلینده نشر اولان «آرولیك» روزنامه‌سی ایچون کمك عنوانیله هر آی مین تومن وئریلسین.

علی اوغلی

گوردرسن که نئجه قیامت ائتمیشم...

یولداشیم سه‌وینه‌ك قاپودان ایچه‌ری گیریب دئدی: «کیشی! من سنی دوغرودان‌دا هئچ ائله بیلمه‌میشدیم؛ اما او «دالیسیندا خواهش ائدیرم که...» عنوانلی مقاله‌نده قیامت ائتمیش ائدون، قیامت! آخی اوزون بیلیرسن که منده یازیچیام، نه‌بوجور یازیچی! ظالم اوغلانلاری هئچ بیری بیر عشقی، ادبی موضوع یازمیرلار. هئچ گورمورسن شاعرلردن ایندییه کیمی بیر نفر «گوز باشلارینا» «گونشین باتماغینا» «سویون شیریلتی‌سینا» شعر دئمیشدر؟!

رحمتلیك حافظین شعرلرین اوخویاندا عشق وورور آدامین باشینا آدام لاپ دلی اولور. من همیشه آی ایشیغیندا باغچا میزدا اوتوراندا نوکره دئیه‌رم که، صندللری قویار حوضین کنارینا. بیر آز داکی «سنون یازدیغون کیمی قیرمیز شراب» «دوشه‌رم» حافظین چوخ یاخشی شعرلری واردر، بئله سنه شعرلر دئییره‌م ها! اوز- اوزیمه اوخورام - آغلارام...

یولداشیما دئدیم که سنون بو «اینجه» روحیت دوغرودان‌دا که چوخ حساس ایمیش. لاکن من یازدیغیم او کیچیك مقاله‌دن نظریم باشقا بیر مسئله ایدی. منده شاعرم و سنون کیمی احساساتیم جوشه گلنده آغلارام. نوکرلریمیزده صندللری قویار حوضین کنارینا آیا باشارکن باشلارام «های های» ایله آغلاماغا. اما باشقا آداملار بیزه اعتراض ائدیرلر، بورا اوز آرامیزدر، عرض ائله‌ییم قوللوغونا، بیلمیره‌م خلق بیز یازانلاری نه ایچون بگنمیرلر.

دئدی که، بابا! بوشلا! بیر آدام که سحردن آخشاما قدر سیاست ایله باشینی آلدادا، اوندا داها شاعرانه

بقیه‌سی ٤ نجی صحیفه‌ده

حمزه

طهران مسافرتیمدن بیر نئچه خاطره

بیر آز صدقه وئر!

آذربایجان مطبوعات نماینده‌لری طهرانا گئدنده منده اونلارین دالیجا آخسایا - آخسایا سوروُنوب گئتدیم مینديگیم ماشین شوفردن یاخشی! و شوفرده ماشین دان یاخشی اولدیغی ایچون داها کئف چکمکدن ئولدیم بیز گئنجه‌نی زنجانا یئتیشدیك، زنجاندا فدائی‌لر بیزی قرقه یه و صونرا آقای علی زاده‌نین منزلینه آپاردیلار، آخردا آقـای شمیده اولان یئره گئدیب گئنجه نی چوق آسوده لیکله اورادا یاتدیق.

شمیده ده بیز ایله گئتملی ایدی بیز یاتدیق؛ لاکن او ئوز ایشلرینی گورمك ایچون باشقا بیر اوطاقدا ایشله‌ییردی. سحر ساعت ٤ ده شمیده شیپور کیمی بیزه ایاغا قالخماق فرمانینی وئردی. بیز دوردیقدان صونرا حیطده جریان ائده‌ن تمیز بیر سودا ال - اوزیمیزی یودوق، شمیده دیشلرینی مسواك ایله و ال اوزینی صابون ایله یودی. رحمتلیك اوغلو رحمتلیگین حوصله سینه باخ‌ما! بئله‌لیکله هر بیر ایشده دقت‌لی اولدیغی کیمی، گئنجه یاریسی دا تمیزلیگینین قایغوسینا قالماغی ایله منه درس وئریردی.

اوطاغا قایتدیم بوجاقـدا بیر نازیك ده‌میر دیوارا دایانمیش ایدی اونون اوستونـده بیر ساری آری «مشهور ایشئك آریسی» قونوب و سحرین شاختاسیندان اویموش ایدی، دَه‌لی قیرمیزی سه‌وَمر - سفیه ساری. منده آری ایله اوینـاماق ایسته ییب اونو الیمه گوتوردیم؛ دیمه‌که بو ئوزین ئولکی ئولومجیللیگینه وورمیش ایمیش. آللاه سیزی اینانديرسین بیر اوندا گوردیم ائله بیل که بارماغیما ایگنه باتیردیلار.

بورادا من ئوز - ئوزیمه چوقـلی دوشونـدوم: دمو کراسی نهضتیمیزین جریانی قارشی سیندا بو ایشئك آریسی کیمی بیرچوقلاری اویموش و ئوزلرین ئولومجیل لیکله وورمیش آداملاردا واردر که موقعینده سانجما قدان چکینمیه جکلر. بیز اونلارین ظاهرینه آلـدانماملی و اونـلاری ئولمیش بیلمه ملی ییك!

آری نین قانادلاریندان دوتوب پنجره‌نین ایچینه قویدوم و صونرا ایاغیم ایله، ائله ازدیم که داهـا هئچ‌وقتینده اوغلاردن دارتا بیلمه‌یه‌جکدیر.

ساعت ٥ ده اولدوزلار گویده‌ن چکیلمه میشده‌ن قاباق - نریئده یولا دوشدیك. بیز سرعتله یولدان کئچر - کن یول ایله گلن کاروانلاری، دَه‌وه‌لری گوروردیك‌دان اولدوزی گوگده گوزه چارپیردی. یولون کناریندا کی کندلرده - کندلی‌لرسووروق - سووربردیلار. هر یئر ساکت ایدی و هامو یوخودا ایدی، فقط ایل اون‌ایکی آی زحمت‌چکن کندلی‌لر تئزده‌ن دوروب ایشله‌مکده ایدیلار.

یولین اوزونونجا، تبریـزدن تاکستانا قدر بوتون یول ایشچیلری، فدائی‌لر، بیزه چوق سه‌وینج ایله محبت گوسترمکدن هئچ‌جهتله قیزیرقانمیردیلار. خصوصیله فدائی‌لر هاموسی شمیده‌نی تانیدیقلاری‌ا گوره بیزه‌چوقلی احترام ائدیردیلر.

شمیده گیلین اوتوموبیلی قاباقدا و بیزده دالی‌دا گئدیـردیم، شوفریـن هوشی یئردن - بیره تمـ‌ارایا گئتدی که اوندا گـوردوم جانیـم سیزه دیسین زنجاندان اوطـرفه بودی هایـولدان چیخدی - بیر تیکه‌چوره گیمیزاوو ساناپا دوشدی، دوشدیك ماشینی ایته‌له‌مکه، بیر منیله نه اولاجاقدر؟ هله بیرتللی - وه‌للی نـن ماشینی یولا چیخارتدیق. شوفره دئدیم بالام، بیرآز صدقه‌وئر!.

رضا آذری -۲-

آذربایجانجا دوزگون یازماق ایچون

ساده قاعده‌لر

دیل خصوصیندا کی شرایط عینا مادی قسمت کیمی در. اصلا دیل بوتون ترقیاتین آچاری اولدیغی مناسبتیله، او باره ده‌کی احتیاج داهادا یوکسکدر. مثلا بوگون بیزیم کمال افتخاریله مدنیت وعلم اوجاغمیزاولان (اونیوه‌رسیته) میزده درس - تدریس دوره‌سی باشلانمیشدر. بورادا علمی و فنی درسلر گیده‌جك وهررشته ده تحصیلات اولاجـاقـدر. او صورت ده علی و فنی لغت لری اولدیغی کیمی قبول ایتمك احتیاجی وار در. مثلا بوگون بین‌المللی بیر لغت حکمینه گئچن: ماشین - اوتوموبیل - سماوار - لامپ سیالوارسان - آسفالت - واغون - الکتریك ووو ... و میلنرجه بو کلمه لرین مثلی دیلمیزده و سایر مدنی دیللرین هاموسیندا ایشلنمکده در. بونلارین یئرینه (کذائی فرهنگستان) کیمی لغت اختراع ایدیب قویماق گولونج اولار. (زه‌اولوژی) یئرینه (حیوان شناسی) و یا (میقروب) عوضینه (انگـل) دیمك وقتی هدره وئرمکدن باشقا بیر شی دگیل در. نتیجه که اوروپالیلار شرقه مخصوص اولان بعضی کلمه لری ایشیده‌یکلری کیمی قبـول ایتمیشلر در مثلا (قهوه) (مناره) (صحرا) (نارگیله) (عبا) و یوزلرجه بونلارین امثالی.

کناردا اولان بعضی به‌یین سیز آغزی گوزه‌للر، دیلمیزده اولان عربی و فارس لغت لرینی بیزیم باشمیزا وورماق ایسته‌ییرلر. یوخاریدا یازیلان شروحات او معاند جاهللره جواب اولماق و اونلارین شوم آغیزلارینی بالچیقلاماق‌ایچون کفایت ایتمه، گرکدر. دائما قدیم و یـا خود یئنی فارسی کتابلار، ویا تهران مطبوعاتی مطالعه ایدیلیرسه فارسی دیلی‌نین ده تقریبـا یاریسی اولدازسادا کلمه لرینین‌اوچده بیریسینین عربی اولدیغی گوزه‌چارپار. بوایسه فارس دیلینه بیر عیب وایراد اولابیلمز.

چونکه مترقی دیللرین یوخاریدا گوستر دیگمیز کیمی هاموسی قاریشیقدر عزیز جوانلاریمیز بیلملی دولر که، بوتون شرق ئولکه لرینده آذربایجان دیلی قدر قاعده‌لی، ساده و وسعتلی دیله آز تصادف اولونار. مقدس آنادیلمیز چوق قانونلی، دوزگون و گئنیش بیر دیل‌در. ئوز سواد تاری ایچون اونا پرستش ایتمه‌لی و اونون تکاملی باره‌سینده چالیشمالیدرلار.

اعلان

سووه‌ت مدنیت ائوی مدیریتی سووه‌ت اتفاقیله مدنی علاقه ساخلایان جمعیتین عضولرینه و علاقه‌مند شخصلره بیلدیریر که مدنیت ائوینده «موسقوادا قیزیل میداندا بدن تربیه‌چیلرینین پارادی» موضوعندا یئنی سرگی تشکیل ایدیلمشدر. سرگی‌یه یکشنبه گونلریندن باشقا هر گون تولدیقتیف صورتده و جمعه گونلری سحر ساعت ۱۰ دان ۱۲ یه قدر و آخشام ٤ دن ٦ یه قدر تماشا ایتمك‌اولار. تماشاچیلارا سرگی‌حقینده لازمی ایضاحات وئریلیر.

مدنیت ائوی مدیریتی

ط. فرخ زاده

اوقتیابرین ۱۳ ی اوقرانیا خلقنین

بویوك بایرام گونودر

اوقرانیـا سووه‌ت سوسیالیست جمهوریتی اوقتیابرین ۱۳ نده فاشیست آلمانیاسی نین اشغالندان خلاص اولماسنین ۲ ایل دونومی مناسبتیله بویوك بیر بایرام دوتموشدر. بو مناسبتیله اوقرانیا سووه‌ت سوسیالیست جمهوریتی باره‌سینده محترم اوخوجو لاریمیزا بیر قدر معلومات وئرمگی بئرسیز گورمه‌ییریك.

اوقرانیـا سووه‌ت سوسیالیست جمهوریتی اتفاقی سووه‌ت دولتی نین قارا دنیز و آزوف دنیزینه یاپیشان جنوبی غربی حصه‌سینی تشکیل ایدیر. اوقرانیا غربدن لهستان چه‌خوسلوواك و رومانیا ایله همسرحددر. اوقرانیا نین مقیاسی ٥۷۷ مین قوادرات کیلومتر اهالیسی ٤۰ ملیون در. اهالی‌سی نین ۸۰ فائضی اوقرانیالی قالانی‌ایسه‌روس‌یهودی و باشقاملت لردر. اوقرانیا ۲۳ ایالت‌بولونور و مرکزی کیف شهریدر. اوقرانیا نین محیطی هر جور اکین و مالدارلیق ایچون اولدوقجا الویریشلیدر. اوندان باشقا اوقرانیادا چوخلی مقدار دا داش کومور دمیر، نفت جیوه و باشقـا قیمتلی فلیز موجود در.

اوقرانیا سووه‌ت دولتنین اٹ قیمتلی و دولتلی اکین منبعلر یندن بیری سایلیر.

علی‌الخصوص بوغدا، قند چغندری اکینی ایله مشهور در. سرووه‌ت حکومتی دورینده اوقرانیادا سوادسیزلیق تمامیله کوکوندن لغو ایدیلمیشدر. سووه‌ت دولتی دورینده اوقرانیا دا ۷ مین مدرسه تاسیس‌ایدیلمیش ومحاربه‌دن قاباق‌ابتدائی‌واورتامکتبلرده ٥ره‌ملیون شاگرد اوخویاردی. ۱۲۹ عالی‌مکتبده ۱۲٤ میندن یوخاری طلبه تحصیلـه مشغول ایدی. اوقرانیادا ۳۷ مین کتابخانه و اوقرانیا علملر آقادمیاسی واردر.

سووه‌ت دولتی دورینده ۷۷ تازه شهر و ۲۸٥ شهر شکلینده فعله ابولری تیکیلمیشلردر.

اوقرانیانین ان بویوك شهرـ یندن: کیف، خارکـوف اوده‌سا، دنیروپتروسق، ستالینو، ماکه‌یووکا، کراماتورسکایا، ووروشیلو وغراد، زاپوروژیه، نیکولایو، کریووی‌اوق پولتاوا ولیوود سایلیر.

۱۹٤۱ نجی ایلده اوقرانیـا موقتی اولاراق آلمان اشغا لچیلاری طرفندن اشغال اولوندی. آلمان جانی لری اوقرانیا نین حـد سیز حسابسیز دولتنی غصب ایدیب اوقرانیا خلقنی اسیر ایتمك فکرینده ایدی. اوقرانیانین ان قیمتلی معـدنلی و صنایع موسسه لری، فابریکا کارخانه لری وقتینده سووه‌تلر اتفاقنین شرقینـه کوچورولوب آلمان فاشیست لرینین خرابچیلیغیندان محفوظ ساخلانیلمیشدی. آلمان فاشیستلری اوقرانیانی قانلا سوواریب ملیونلارلا اوقرانیا خلقینی ئولدوروب چوخلارینی‌زورلا آلمانیایا اسیر آپاریردیلار. اوقرانیـا نین ان گوزه‌ل شهرلری اولان کیف، خارکف، چرنیقدو و اوده‌سا آلمانلار طرفیندن وحشی‌جه‌سینه داغیدیلمشدی. فقط اوقرانیا خلقینین پولاددان محکم اراده‌سی بوجانیلر ین قارشیسیندا اسینماییب اوقرانیا وطن پرورلری یوزلرله آلمان لشکرینی محو ایتدیلر. نهایت ۱۹٤۳ نجی ایلده قیزیل اوردونین بیرـ بیرینین آردینجا ووردوغی آغرضربه‌ـ لردن صونرا اوقرانیانین مرکزی کیف شهری آلمان اشغا لندان آزاداولوب همیشه لیك اولاراق اوقرانیا خلقینه قایتاریلدی او گـوندن باشلایاراق هر گون یئنی بر ظفر له اوقرانیا تورپاغی ابدی اولاراق فاشیست قولدورلاریندان تمیزلنمه‌گه باشلادی.

بومحاربه ده‌اوقرانیا خلقی یوز ملیارد خسارته اوغرامیشدر. سانفرانسیسکو، بیرلشمش‌ملت لروصلح کنفرانسلاریندا اشتراك ایده‌ن اوکرانیا نماینده لری کیچیك ملت ودولت لرین منافع لرینی مدافعه ایتمك‌له دنیا صلحینه بویوك کمك‌لرایتمیش لر. صلح کنفرانسینده‌دفعه لرله، یونان لهستان، اندونزیا، و باشقا مسئله‌لر باره‌سینده چیخیش ایده‌ن اوقرانیا نماینده لری او جمله‌دن مانویلسکی نین چیخیش‌لاری بویوك تاثیرلر باغیشلامیشدر. اوقرانیا خلقی ودولـتی بوتون دنیـاملت‌لری ایله دوستلوق علاقه‌سی ساخلاماق‌طرفداری اولدوغی سیرادا کیچیك دولت لرین منافعین‌ده‌ن مدافعه ایتدیگی ایچون دنیا مرتجع لرینین پنجه‌سی آلتیندا‌ینله‌ین دولتلرین چوخوسی اونا منتداردر.

م. محمدلو عباسی

سووه‌تلر اتفاقندا تعلیم و تربیت

بویوك آداملارین عادتلری، ذوقلری، احوالی اوشاقلارا چوخ تاثیر ائدیر و اونلار طرفیندن گوزه چارپان بیر صورتده منیمسه‌نیلیر. بونا گوره ده هر شئیدن اول تربیت ئوزی مدنی اولمـالی، صحی قاعده‌لری گوزه‌تلمه‌لیدر.

مربی همیشه تمیز، گوزه‌ل، سلیقه‌لی گئیینمیش اولمالیدر. یالنیز مربی دگیل، اوشاق باغچاسینین بوتون ایشچیلری ده مدنی - صحی وردشلری چوخ بویوك دقتله گوزله‌لیدرلر.

اگر اوشاقلار بویوکلرین اوتاغی نه قدر دقت و سلیقه ایله تمیزلندیکلری‌نی گوره‌جك اولارسا، اونلاردا ئوزلرینه قارشی‌دا بو جور جدی طلب، تمیزلیك و قاعده‌نی گوزلمگه چالیشماق حسی تربیه ائدیله‌جکدر. تربیه‌چی اوشاق لاردا خدمتچی قادین لارین، آشپز و دایه لرین ایشینه حرمت یاراتمـالیدر.

مربی اوشاق لارین خارجی گورونوشینه همیشه دقت ائدیر، اوشاقلارین لباسینین چیرکلی اولماسینا، آیاق قابلارینین تمیزلنمه‌میش اولمـاسینا، دوگمه‌سینین دوشمه سینه و.... یول وئرمیر.

مربی هر اوشاقدا تمیز بوروت دسمالـی (دستمالی) اولماسینا گوز یئتیریر و اوشاقلاری بوندان دوزگون استفاده ائتمگه ئوگره‌دیر.

هر گون نهـار وقتی، یویونا ندا مربی هر اوشاغا دقت ائدیر. قاشیغی نه جور توتماق، اللرینی نه جور یوماق لازم گلدیگینی گوستریر.

اوشاقلاردان صحی قاعده‌لرین اهمیتینی باشا دوشه‌رك بونلاری یئرینه یئتیرمگی طلب ائتمك اولماز. هر اوشاغا گوز یئتیرمك، اونین ایچون تمیزلیگین بیر احتیاج حالینا گلمه سینه، اونا عادت ائتمه سینه چالیشماق لازمـدر.

مکتبه قدر یاشلی بویوك اوشاقلاردان، کیچیکلره نسبتا بیر قدر داها مستقللیك و قاناجاق طلب ائدیلـه بیلر. بویوك اوشاقلارا مربی ساده و آیدین بیر صورتده تمیزلیگین ساغلاملیق ایچون نه قدر مهم اولدیغینی، نه ایچون آنجاق یویولموش میوه و تره‌وزی یئمك لازم گلدیگینی و... باشا سالیر.

یاخشی اوشاق باغچا لاریندا بویوك اوشاقلار دسته سینده اوشاقلار یادا سالدادان اللرینی یویولار، ئوزلری اویوندان صونرا ییغیشدیریرلار. آنجاق بو یاشدا کی اوشاقلارین امکانینی دا حدیندن آرتیق بویوتمك لازم دگیلدر.

۷ - ٦ یاشلی اوشاقدا هله محکم وردشلر و عادتلر اولا بیلمز. او یونا و یا باشقا بیر ایشه باش قاریشان اوشاق صحی قاعـده لری آسا نلیقلا اونودا بیلر. بونا گوره ده بویوك اوشاقلار دسته سینده مربینین دقتلی مشاهده سی و رهبرلیگی لازمدر.

ایلك زمانلاردا یویونما، گئیینمه جریانینین اوشاقلارین خوشینا گلمه‌سینه چالیشماق چوخ مهم در) بوندان ئوتری اوشاق باغچاسیندا لازم گلن شرایط دقتله تشکیل ائدیلیر: ناهار ایچون قشنگ سفره دوزه‌لدیلیر، الـ اوز یویانلارین یانیندا گوزل رفچیکلر حاضرلانیر و....

بوتون ایشده اولدیغی کیمی. مدنی - صحی وردشلرین تربیـه سینده اوشاقین حسا سلیغی، اونیت یارلاق، یئنی، گوزه‌ل شیئه قارشی اولان هوسینی نظرده توتماق لازمدر.

بعضی اویونلار وردشلرین تربیه ائدیلمه‌سینه کومك گوستره بیلر. مثلا، اوشاقلار ئوز قوقلالارینی گئیینديریب سویوندیرماقلا دوگمه‌لری باغلاماق و آچماق، قایتانلاری باغلاماق مشقلری ائدیرلر. چوخ دفعه تکرار ایتمك نتیجه سینده اوشاقدا عادت ائدیلمیش حرکتلر میدانا گلیر که او بو حرکتـ لری قووه‌تده چوخ قناعت ائتمکله آسان بیر صورتده یئرینه یئتیره بیلر.

صحی قاعده‌لری یئرینه یئتیرمك مراقلی تربیه ائتمك ایچون کتابچالار، شکل‌لر، قوقلا تیاتری چوخ فایدالی در.

اگلنجه‌لی فیلم و یا حکایه اوشاق لارا مرائسیز، اخـلاق ئوگودلری وئره‌ن صحبتده‌ن داها قووه‌تلی تاثیر بوراخیر.

مثلا، اوشاقلارا، چوکووسکینین «تمیزاول» حکایه‌سینی اوخویورلار. «آی چیرکلی، پیس، یویونما میش چوشکاسینین بورنوندان... ساللانیر بوینینا قیر یاپیشمیشدیر...» دیلنده اوشاقلار ئوزلرینه و یولداشلارینا باخماغا باشلاییرلار. «من تمیزم می‌ها باخین دوغریدان دا من تمیز دگیلمی؟».

بئش یاشیندا کی نینا ئوز یولداشیـنا یاتوتین کتابیندا کی سوزلری گوتوردرك: «آی چیرکلی قیز سن اللریوی هارا دا بو جور یاتیرمیسان؟ یوخسا گونده‌می قاراتمیشسان؟». دییه مراجعت ائدیر.

صحی قاعده‌لرین یئرینه یئتیریلمه‌سی اوشاق ایچون حتی او آرزو ائتمه‌دیکده بئله مجبوریدر.

بعضا اوشاق اللرینی یوماغا، اویونجاقلارینی ییغیشدیرماغا تنبلیك ائدیر. مربی بونی اوشاغین یادینا سالیر، بعضی حاللاردا اونا کومك ائدیر، آنجاق قاعده‌نین پوزولماسینا هئچ بیر وقت یول وئرمیر. بو حالدا مربینین نفوذینین بویوك اهمیتی واردر.

آذربایجان مطبعه‌سی

دوقتور فیض‌اله زاده

اوشاق صحیه معارفی

ساغلام (نورمال) دوغوله‌وش اوشاقلارین علامتلری

۳

تازه دوغو لمیش اوشاغی دوغرو ودوز گون بسلمك واونا لازمی پرستارلق ایتمك ایچون اولجه بیلمك لازمدرکه ، او نورمالدر و یا غیری نورمالدر . اودرکه اوشاغین نورمال اولماسینی او ندا اولان معین علامتلر واسطه سیله تعیین ایتمکله برابراوشاغین گلجکده ده نورمال حالدا انکشاف ایتمه‌سی علامتلرینده بیلمك لازم اولاجاقدر . اودر که ، اولجه دوغولمش اوشاغین یتیشمیش و یایتشمه میش اولدیغی بو آشاغیداکی علامتلر ایله تعیین ایتمك اولور .

تازه دوغولمش اوشاغین بویی ۵۰ سانتم آغیرلغی ۳۵۰۰ ۳۲۵۰غراما قدر اولور . اوشاغین دریسی دوار و اوزونه گوره تاریماچکیلمیش معین الاستیقینه مالکدر . دری آلتینداکی طبقه‌سی ده گورکملی و کفایت قدر انکشاف ایتمش حالدا اولمالیدر . اوشاق دوغولارکن اونین بدنی ،خصوصاً قولتوق آلتی ، قولاق باجالاری ، بویون و قاسق دری قاتلارین (چینلری) ، گوره‌کلرین آراسی ، زو یو لدیجی بی ماده‌سی ایله اورتولی اولور .

اگر بوزو بوادیجی ماده اولمازسا ممکن‌در اوشاق دوغولماسین و یادوغولاجاق چتینلیکله دوغولسون ، ولی بو حاللاردا آنانین بطنیندن دوغوش یوللاریندا او اوشاغین وجودیندا بیرچوق سیز یلتیلی و ازیتلی ، یارالار عمله گله بیلر . او شاغین باشیندا سیف توکلری و بونلارین اوزونلقی ۳-و ۱ سانتم اولماقلا ،قاشلاری و کیرپکلری آیدین بیر صورتده انکشاف ایتمیش اولمالیدر .

اوشاغین باش و سینه قفسه‌سینین اولچولری - باشین دوز گون اولچوآلتین اندیك نقطه سیندن باشلیاراق باشینی دائروی اولچوسی ۳۵ -۳٤ سانتیم ، گوبك باغیر ساغینن اوزونلقی ۵۲ سانتیم‌اولور دوش قفسه‌سینین دوره‌وی اولچوسی ایسه ۳۳ سانتیم اولورکه مه مه‌لرین و قولتوق آلتیندان کچن خط اوزریندن اولچولور .

بوخاریداگوستر یلمش بوتون علامتلر میداندا اولارسا بو اوشاق یتیشمیش‌و یاشاماغا قابلدر .

اوشاق دوغولاندان ٤ - ۳ گونه قدر اوز آغیر لقیندان ۲۰۰ - ۳۰۰ غرام ایتیریر - آزالیر . بودا اونا گوره درکه ، او شاغین وجودیندا اولان مایعلرین بو گونلرده بویره‌کلر آغ جیگر لر ، دری ، معده وباغرساقلار واسطه‌سیله خارج اولماسی نتیجه‌سینده و بونا بیرسببده ایلك گونلرده آنانین دوشلرینده سوت عملة گلمه‌سی نین ضعیف اولماسیدر . اوشاغین بوسببلردن آزالان بیروزنین ۱۰ -۱۵ گونه قدر یرینی دولدوروب دوغولدوغی و قنده‌کی اولان وزنینه چاتار .

طبیعی دوغولوش و نورمال قاعده‌لر اوزره بسلنمکده اولان اوشاغین ایمکله‌مه‌سی ، اوتورماسی ، آیاغا دورماسی ویئریمه‌سی مسئله‌لریده معین وقتلرده مستقل صورتده اولمالیدر .

مثلاً : او شاق ۳ آیلقدا باشینی بوینونی - اوزی ساخلیا بیلمه لیدر ٦ آیلقدا ایمکله‌مه‌لی واوتورمالیدر . ۹ - ۱۰ آیلقدا اوزی مستقل حالدا ایاق اوسته دورمالیدر ، ۱۱ - ۱٤ آیلیقدا ینه مستقل صورتده اوزی یریمه‌لیدر . باشینداکی بویوك امزیك ده ۱۲ - ۱٤ آیلیقدا یتیشمه لیدر . بونلاردان علاوه نورمال حالدا بسلنمکده اولان اوشاغین آغیرلقی ، بویی، سینه قفسی نین گنیشلنمه‌سی بو آشاغیداکی جدول اوزره اولمالیدر .

جدول نمره ۱

اوشاغین باشی	اوشاغین آغیرلیغی گرام ایله	اوشاغین بویی سانتیمتر ایله	دوش قفسه‌سی دوره‌وی اولچوسی سانتیمتر ایله	باشین دوره‌سی اولچوسی
تازه‌دوغولاندا	۳۲۵۰ گرام	۵۰ سانتیم	۳۳ سانتیم	۳۵ سانتیم
بیر آیلیقدا	۴۰۰۰ «	۵٤ «	۳٤ «	۳۷ «
۲ آیلیقدا	٤۷۰۰ «	۵۷ «	۳۵ «	۳۹ «
۳ آیلیقدا	۵۳۵۰ «	٦۰ «	۳٦ «	٤۰ «
٤ آیلیقدا	۵٦۵۰ «	٦۲ «	۳۷ «	٤۱ «
۵ آیلیقدا	٦۵۰۰ «	٦۳ «	۳۸ «	٤۲ «
٦ آیلیقدا	۷۰۰۰ «	٦٤ «	۳۹ «	٤۳ «
۷ آیلیقدا	۷٤۵۰ «	٦۵ «	٤۰ «	٤۳ «
۸ آیلیقدا	۷۸۵۰ «	٦٦ «	٤۱ «	٤۳ر۵ «
۹ آیلیقدا	۸۲۰۰ «	٦۷ «	٤۲ «	٤٤ «
۱۰ آیلیقدا	۸۵۰۰ «	٦۸ «	٤۳ «	٤٤ر۵ «
۱۱ آیلیقدا	۸۷۵۰ «	٦۹ «	٤٤ «	٤۵ «
۱۲ آیلیقدا	۸۹۵۰ «	۷۰ «	٤۵ «	٤۵ر۵ «
۲ یاشیندا	۱۱۲۵۰ «	۸۰ «	٤۸ «	٤۷ر۵ «
۵ یاشیندا	۱۵۹۰۰ «	۱۰۰ «	۵۳ «	۵۰ «

بئله‌لیکله بو جدولدن آیدین گورونور که اول‌وقتلرده اوشاغین بوی آرتماسی یاواش - یاواش اولور .بئله که بیر یاشی تمام اولاندا بویی ۳۰ سانتیم آرتمیش اولور ، ۵ یاشی تمام اولاندا ایسه دوغوش بویونا نسبتاً ۲ دفعه آرتمیش اولور . او شاق ۱۵ یاشینا چاتاندا بویی دوغوش بویونا نسبتاً ۳ دفعه آرتمیش اولور . یعنی دوغولاندا ۵۰ سانتیم ایدیسه ۱۵ یاشیندا ۱۵۰ سانتیم اولمالیدر ، بئله‌لیکله اوشاغین ۵ یاشیندان سونرا هرایلده ۵ سانتیم بوی آرتیمی اولور .دوش قفسه‌سینین دوره‌وی اولچوسی بیرباشی تمام اولانا قدر هر آیدا بیر سانتیم آرتیر ؛ بوندان سونرا ایسه هرایلده ۲-۱ سانتیمه قدر آرتیر . اوشاق بیرباشینا چاتانا قدر دوش قفسه‌سینین دوره‌وی اولچوسونون آرتماسی .بویی آرتماسینین یاریسیندان چوخدر ، .لیکن بیر یاشیندان سونرا بوی آرتماسی سرعتلندیگینه گوره ، دوش قفسه‌سینین دوره‌وی اولچوسونون آرتماسی یاواشلاشیر . ۱۱ یاشی تمام اولاندا دوش قفسه‌سینین دوره‌وی اولچوسی بوی اولچوسونین یاریسینا مساوی اولور. بونلاردان علاوه اوشاغین باشینین دائره‌وی اولچوسیده بیریاشی تمام اولاناقدر ، دوش قفسه‌سی اولچوسینین آرتماسیندان سرعتلی اولور ، بوندان سونرا ایسه بودا یاواشلاشیر .

اوشاق دوغولاندان ٦-۵ گون سونرا گوبك باغیرساغی دوشمه‌لیدر ، گوبك باغیرساغی دوشنه قدر گوبکه چیرکلی ال وچیرکلی پارچا وورماملیدر . هرگاه گوبك دوشنه قدر اونو نلا قاعده اوزره وتمیزلیکله‌رفتار ایدیلمه‌زسه ، اوچیرکلرشیشه‌ر وقزارار بوزمان اوشاق برك آغلارسا اوندا گوبك وفتق یبرتقی عمله گلر ، اودرکه گوبك دوشنه قدر گونده‌بیردفعه پرستارلیق ایدن‌شخص الارینی ایستی سو ایله صابونلامالی وسونرا گوبك ساریغینی آچمالی اونین دوره‌سینی آسید بوریك محلولیندا ایسلانمیش پامبوق ایله سیلمه‌لی وبیر پارچا تمیز تازه تنظیف گوبگین اوستونه و بیر قدر تمیز پامبوق قویوب باغلامالیدر . هر گاه گوبکده بیرآزاجیق قیزارتی ویا شیشمه گورونه‌رسه‌درحال دوقتورا مراجعه ایتمه‌لی .

اوشاغین گوبگی دوشنه‌قدراونا گرك سوده گیمه‌سین ، اگر عادت‌اوزره اوشاغی چیمدیرمك لازم گلرسه او زمان گوبك ساریغینین اوستیندەن‌بیر پارچا موشانباقویوب‌تکرارینه باغلاماق لازمدیرکه ، گوبگه‌سودگیمه‌سین .اگر گوبگه دوزگون رعایت ایدیلمه‌زسه، گوبك جراحت ایدیب و اوشاغا بیر نتیجه جهتدن چوق خطرلر ایجادایده‌ر.

بورادا یئری گلمیش‌کن قیدایتمك لازمدرکه ، بیر چوق اوشاقلار ۳-۲ آیلقدان باشلیاراق قولاق سانجیسینا مبتلا اولارلار .

گورینك اوزونی اولدوردوشدیر

ادونن کئجه ساعت ۲۰ر۵ دقیقه‌ده گورینگین اوزونی اولدورمك خبری یتیشدی برلین رادیوسی ساعت ۱٤ ده ۱۱ نفر نازینین اولمکین اعلام‌ایتدی و ۱۱ نفر دارا چکه نده ۸ نفرفرانسه و سووه‌ت اتفاقین و انگلیس دولتلریندن نماینده حاضراولمیشلار

سووه‌ت اتفاقی عالی شوراسینین ایکینجی دوره‌سی

قرارآلینمیشدر که دونن‌ساعت ۷ گون اورتادان سونرا سووه‌ت‌اتفاقی عالی شوراسینین ایکینجی دوره‌سی کرمل بناسینده آچیلسین بوتون‌سووه‌ت اتفاقی زحمتکش خلقلرینین ۱۳۳۹ نفر نماینده‌لری اورادا اشتراك ایده‌جکلر بو نماینده‌لردن ۵۱۱ نفری‌کارگر ۳٤۹ نفری کندچی ٤۷۹ نفری ضیالی دولت ایشچی لری درلر . سووه‌ت اتفاقی نین عالی شوراسیندا سووه‌ت اولکه‌سینین بوتون ملتلری و خلقلرینین نماینده‌سی واردر بو نماینده‌لر سووه‌ت اتفاقینین ٤۹ زحمتکش ملتلریندن سئچیلمیشلر .

ورشوادا

ورشووا روز نامه‌لرینین هاموسی لهستان دولتی طرفیندن بیر هیئتین اوکراینایا گئتمه سی حقینده گئنیش مقاله‌لر یازمشلار لهستانین باش وزیری دیمشدر که اوکرانیادا اونلار دان صمیمانه پذیرالیق اولمشدر اودیمیشدر که بو مسافرت بین الخلق دوستلق یاراتماقدا بویوك یاردیم ایدیب سووه‌ت اتفاقیله لهستان خلقلاری آراسیندا اولان دوستلیقی محکملشدیره جکدر .

مولوتوفین حرکتی

دونن مولوتف بیر فرانسه‌طیاره‌سی ایله پاریسدن موسقوا طرف‌حرکت ایتدی .

آذر شهرده قاردان کندیله توج آراسیندا یول دوزلنیر

آذرشهردن آلدیغمیز خبره گوره فرقه‌نین و محلی بلوك انجمنلرینین تشبثی نتیجه‌سینده ناردان کندیله توج آراسیندا اولان یولی دوزلنیر بویولون اساس دوزلمه‌سی دوزلیبدیر . بویولون دوزلمه‌گی غله‌نین آذرشهره‌حمل‌اولونماسین - آسانلادیر .

اداری اعلان

بوتون شهر و اطراف آبونه‌چی لریمیزده‌ن تقاضا اولونور آدرسلرینی ده‌گیشدیردیکلری صورتده کتبی اولاراق بو اداره یه خبر ویرسینلر .

۲ - ۱۰ مدیریت

اعـلان

خلق قوشونلارینین مالیه اداره‌سی بیر مقدار اسقاط ماشین آلات (۱۷ دستگاه حدودیندا) که قوشون نظامیه‌سینن نقلیه طابورینده موجوددر مزایده یولیله ساتاجاقدر داوطلبلردن خواهش اولونور یکشنبه گونی ۲۸-۷-۲۵ ساعت ۹ صبحده خلق قوشونلارینین مالیه اداره‌سینده حاضر اولسینلار .

ش ۳۳۷ ۲ - ۳ خلق قوشونلار مالیه سی

اعلان .

آذربایجان فرش شرکتی مرکزی اداره‌سینی امیر کاروانسراسیندان انجمن ایالتینین مقابلینده سابق ایش‌وزحمت اداره‌سینین بناسینه انتقال ویریب‌وبوتون ایش ساعتلرینده اشخاصین مراجعاتی ایچون حاضردر .

۵-۵

ش ۳۱٤ آذربایجان فرش شرکتینین مدیر عاملی - حسین نوبری

اعـلان

تبریز شهر دموقرات جوانلار تشکیلاتی عضولرینه اخطار اولونور که اوز عضولیك قارتلارینی آبان آیینین آخرینه‌دك مربوط حوزه‌لرینده قونترول مهریله مهر ایتدیرسینلر .

جوانلار شهر قومیته‌سی

اداری اعـلان

بوتون شهر و قصبه‌لرده وقتی قورتارمیش آبونه‌چی‌لریمیزده‌ن تقاضا اولونور اوز آبونه پوللارینی تیزلیکله بواداره‌نین مالی شعبه‌سینه گوندرسینلر و بیرده آبونه ایستیه‌نلر اولجه آبونه پولونی گوندرمه‌زسه‌لر اونلارین تقاضالارینه ترتیب اثر ویریلمیه‌جکدر . مدیریت

۱۰-۲۰

اداری اعـلان

روزنامه اداره‌سی طرفیندن نماینده‌لیك ومخبرلیك شرایطی گوندردیگیمیز آقالاردان تقاضا اولونور تیزلیکله شرایطنامه‌نی تکمیل ایدیب بو اداره‌یه قایتارسینلار مایل اولمیان صورتده کتبی اولاراق اطلاع ویرسینلر که‌اونلارین یرینه باشقا نماینده معین اولسین . مدیریت

۳-۳

اعلان

آذربایجاندا خلق یارادیجلیغی صنعتینی تشویق ایتمك و اهالینی آذربایجان خلق یارادیجلیغی اوستالارینین اثرلریله تانیش ایتمك‌مقصدیله سووه‌ت اتفاقیله مدنی علاقه جمعیتی و سووه‌ت مدنیت ایوی ایران آذربایجانی خلق یارادیجلیغی اوستالارینین اثرلریندن عبارت تبریزده‌کی سووه‌ت مدنیت ایوینده سرگی تشکیل ایدیر .

سرگیده اشتراك ایتمك ایستین‌خلق یارادیجلیغی صنعتکارلاری اوز اثرلرینی سووه‌ت مدنیت ایوینده سرگی قومسیونینا تقدیم ایده‌بیلر .

سرگیده اشاغیدا گوستریلن صنعت اثرلریله اشتراك ایتمك اولار .

۱ - مختلف توخوما صنعت ایشلری : خالی ، خالچا ، پالاس ، شال ، تیرمه گلاقالی ، یایلیق ، پارچا ، بافتا ، زنجیره ، اورتوك ، پرده ، خورجون ، کیسه ، قلمدان قابی ، جوراب و غیریلری .

۲ - پارچا اوزه‌رینده ایشلمه ، چکمه . تیکمه و گلابتین ایشلری .

۳ - زرگرلیك و مینا ایشلری :

٤ - ظریف ساخسی قابلاری .

۵ - مختلف نوعلی ظریف نجارلیق ، خاتم و منبت کارلیق ایشلری .

٦ - مختلف مسگرلیك و قلم ایشلری .

۷ - مختلف قابلار اوزه‌رینده نقاشلیق و قلم ایشلری .

۸ - یوخاریداکی‌لاردان باشقاخلق یارادیجلغین‌مختلف ساحه لرینه عائدظریف ایشلر .

گوستریلن بوتون اثرلر مرداد آیینین ۲۰ سیندن آذر آیینین ۱ نه‌قدر (آغوست آیینین ۱۱ ندن نویابر آیینین ۲۱ ه‌قدر) مدنیت‌ایوینده‌قبول‌اولوناجاقدر .

سرگیده بیرنجی‌لیك قازانان اثرلرین اوستالارینا آشاغیدا گوستریلن اوچ درجه‌لی مکافات ویریله‌جکدر .

بیرنجی درجه‌لی مکافات ۱ عدد بئش مین ریال

ایکینجی درجه‌لی مکافات ۲ عدد هر بیری اوچ مین ریال

اوچونجی درجه‌لی مکافات ٤ عدد هر بیری مین ریال

تشکیل اولونان خلق یارادیجیسی سرگیسی ایکی آیا قدر دوام ایده‌جك و سونرا اثرلر اوز صاحبلرینه قایتاریلاجاقدر .

سرگیه دایر معلومات آلماق ایچون هر گون سحر ساعت ۸ دن ۱ ره قدر مدنیت ایوینده حاجی زاده‌یه مراجعت ایتمك اولار .

مدنی علاقه جمعیتینین اداره هیئتی مدنیت ایوی مدیریتی

فرقه‌وی اعلان

بونیله بوتون شهر کمیته‌سینین فرقه‌عضولرینه خبرویریلیرکه اوز عضویت کارتلارینی مهر آیینین آخرینه‌کیمی مربوط حوزه‌سینده (کنترول اولدی) مهری ایله مهر ایتمه‌لیدرلر .

تبریز شهر کمیته‌سی

بین‌الخلق قادینلار تشکیلاتینین جلسه لری

بین‌الخلق قادینلار تشکیلاتینین جلسه‌لری موسقوادا تشکیل ایدیلمشدر منولستان . شمالی کره . ماداگاسکار اولکه لرینین زحمتکش قادینلاری تشکیلاتلارینین بین‌الخلق قادینلار تشکیلاتنا عضواولمالاری حقینده دانیشیق آپاریلمیشدر دانیشیقدان سونرا بو اوچ تشکیلات بین‌الخلق قادینلار تشکیلاتی عضولیگینه قبول اولمشلار جلسه‌نین سونیندا لازمی قطعنامه‌لر باره‌سینده دانیشیق اولمشدر .

گوره‌رسن که نئجه قیامت ائتمیشم

۱ نجی صفحه‌دن بقیه

روح اولماز که : بیرده شاعرده گرەك روح اولسین . روح !! مثلا من او مترا کم بولوتلارا باخاندا اوره کیم دوتولار . آغلارام . اما هرآدام که ، آغلیا بیلمز ... من ایله سن آیری بیر زادیق ، سن ئوزوینی و منی آیری آداملارا اوخشاما ، بیزیم بو روحیمز الله وئرگیسی‌در .

یولداشیمن بو تعریفیندن غره‌وه‌لانیب دئدیم که ، والله بیر بئله آداملارلا اوتوروب دوروپشام سنون کیمی آغلیان‌آدام ایله راست گلمه‌میشم .

یولداشیم سوزینی کسیب دئدی که : ایندیجکی یازیچیلار دیرلر که : انسان ئوز یازیسینی و شعرینی حیاتدان آلمالی‌در . دییه‌ن اولا که ، کیشی گئدون علتنره دئتا یازدیرون ! شعر و شاعرلیك و یازیچیلیق که واردر ، هر اوغلانین ایشی دەییل . شاعرین روحی ایله عادی آداملارین روحنی بیر یئره قویاق اولارمی ؟ او آداملار که خلقین حیاتینی تجسم ائتدیرلر ، ملی قهرمانلیقلاری ئوز شعرلرینده و یازیلاریندا افاده ائدیرلر . والله منیم که آغزیمدان اونلارا شاعر دیمك گلمیر .

شاعر اودر که هامودان کنارا قاچسین ، تك اوتورسین بیر اوطاقدا ، قاپونی باغلاسین ، فکر ایله‌سین ، ئوز سه‌وگیلیسین یادینا سالسین ، گوزلریندن یاش توکولرکن ، قانلی اوره‌گینین آللوولی سوزلرینی کاغذ اوستونه توکسین ، شعرلرینی او گونده آخره یئتیره بیلمه‌سه آخشام گئده‌ر بیر خلوت یئره ، محبوبه سین یادینا سالیب آغلار ، آغلایا . آغلایا شعرلرینین دالین دوزه‌لده‌ر ...

بو اولدی شعر !

دئدیم که بارك‌الله سنه ! بیزه نه مربوطدر که ئوز یازیلاریمیزدا مثلا هیئت حاکمه‌نین ظلملرینه اعتراض ائده‌ك . ئوز حقوقیمیزی طلب ائده‌ك . باخ‌سیز هندوستانا انشاءالله قسمت اولا تشریف آپاراسوز . اورادا‌میللرجه ادبی مدرسه‌لر واردر . مرتاض‌لار واردر که ، هئچ آمریقادادا تاپیلماز ، بیردن گوررسن که ۲۰ ایل تپه‌لری اوسته یئره‌سالانیرلار . بونا دیه‌رم شاعرانه بیرروح !

دئدی که دوغرودر . اصلا اورادا قیمت بیان‌ده واردر ، گوررسوز که اورادا او جنتمن آقالاردا اونلاری تشویق ائدیرلر . اوردا اباخ صنعتکار آدام چوخ آز تاپیلار ، لاکن من دیه‌ن کیمی گئجه . گوندوز آغلایان شاعرلری ویازیچیلاری‌لاپ ایتووا توك !

دئدیم دوزدر . صنعتلی ئولکه‌لرین بیزدیه‌ن کیمی شاعرلری اولماز . اونلار آنجاق ئوزیئیینلرین فیزیکی ایشلرله خرابلاسینلار . ئوزلرینه کارخانه‌دوزه‌تسینلر . و بوه گون‌لیك دنیادا اقتصادی وسیاسی استقلاللارینی تامین ایتمك ایچون چالیشسینلار .

اما گل ۲۴ مین پیغمبره آندایچیم که اونلار باخ مین گون اللشه‌لرده منیم کیمی ، منون کیمی گونشین باتماغین ، قوشلارین نغمه‌سین ، چمنی ، گلی ، بلبلی ، محبوبه‌نین کمانه بنزه‌ر قاشلارینی ، آیا اوخشار اوزینی ، پسته کیمی اولان‌بورنونی ، گل‌باغی کیمی اولان دوداقلارینی توصیف ائده‌بیلمزلر .

آپاغا دوروب دئدی : ایشینی گور ! بیز سیاسته . زادا باخین گئده‌بیلمه‌ریك . گئدیرم . « منیم گوز یاشلاریم » عنوانیندا یازدیغیم شعرلرین دالیسین قورتارام صاباح گلیب سنه اوخویاجیام . گوره‌سن که نئجه قیامت ائتمیشم .

حزب توده‌نین دوتدیغی مهرگان جشنینده رژه وئره‌نلردن بیرمنظره

صون دقیقه وصون سوز

۱ نجی صفحه‌دن بقیه

لاکن « نورمبرغ » ده بو حکم اجرا ایدیلیرکن دنیانین هر نقطه‌سینده نازیلرین ایسته دیکلری وایندیکلرینه بنزه‌ر عمللر و تقاضالار ایره‌لی سوره‌ن شخصلر آزدگلدر .

« شترایخر » ین بوصون دقیقه‌ده سویله دیکی صون سوزلر ، بیر حقیقتی آیدینجاسیا گوسترمکده در . چونکه ۲۹ ایل بوندان اول ۱ نجی سوسیالیست ئولکه سینین قوروجی‌سی اولان « بولشویکلر » ، ۲۹ ایل مدتینده صلحین و ملتلر آراسی امنیتینین یگانه مدافعی اولموشلار .

هنوز « جامعهٔ ملل » ده بیرنجی سوره‌ت اتفاقی نماینده‌سی اولان « لیتوینوف » طرفیندن سویله نمیش اولان « صلح تقسیم اولونمازدر » جمله‌سی هله‌ده خاطرلردن محو ایدیلمه میش در .

بولشویکلر اولدن ده محاربه توره‌دن جانیلرین جزالاندیریلماسینی ایسته مکده ایدیلر و ایندی ایسه ئوز ایسته کلرینی باشقا صلح سوه‌ن خالقلر و عنصرلرین یاردیمی و موافقتی ایله اجرایه قویموشلاردر .

بو حقیقت‌در که بین‌الملل صلحین کسکین و حقیقی مدافعی همان « بولشه‌ویکلر » اولموشلار . و ایندیکی بین‌المللی قونفرانس‌لاردا و یقینجاق لاردا دا اونلار صلحین و بشریتین و کیچیك ملتلر حقوقنین حقیقی مدافعلریدیرلر .

« شترایخر » و اونون یولداشی ئوز کثیف و ننگین عمرونون صون لحظه لرینده بونی یاخشی باشا دوشموشلرکه : امنیتی پوزان و محاربه تهلکه‌سی توره‌دن هرکس ، هانسی ملتدن و هانسی طبقه‌دن اولورسا اولسون ، دار آغاجی باشینا گونده‌ریلمه لیدر : و بولشه‌ویکلر ئولکه‌سی عدالتین بو طریقیله اجرا ایدیلمه سنین حقیقی طرفداری اولماقدا دوام ایده‌جکدر .

***

جانیلر اعدام ایدیلمکدن اول و ایدیلمکدن صونرا آمریقان باش‌قرارگاهی رسمی عکاسی اونلاردان شکل چکمیشدر . بوشکللر متفقلرین رسمی آرشیولرینده ضبط ایدیله‌جك‌و متفق قومیسیونی صلاح گوردیگی حالدا غزیته لرده‌ده نشر اولوناجاقلاردر .

یئنی تدریس ایلی مناسبتیله

اول صفحه‌دن بقیه

گئچن ایله نسبت چوخ بارز بیر صورتده آرتمیش اولدیغی گورونمکده‌در . مثلا بو مهر آیینده یئنی تحصیل دوره‌سی‌نین باشلانغیجیندا ، فقط تبریزده‌کی (دولتی) مدرسه لرین محصل اوینین سایی گئچن ایله نسبتا (۱۴۰۰) نفره قدر آرتمیشدر . بو ، جوان نسلین ئوز آنا دیلینه نه قدر عمیقانه بیر عشق‌ومحبت بسله‌دیکلرینی اثبات ایتمکده در .

ماکو ـ اورونق ، اناب ـ خوی و سلماسین اطراف کندلرینده اهالی طرفیندن یئنی بنا اولونان مدرسه لرده بو ایل دائر اولموشلاردر . اوسکو ـ میانا ـ اهر ـ مراغه ـ اورومیه و باشقا شهرلرین محالاریندا ایسه اهالی‌طرفیندن یئنی ـ یئنی‌مدرسه‌لر انشا اولونماقدادر .

تبریزده ایسه ده‌وه‌چی محله‌سینده دولت خرجی ایله آلتی کلاسلی‌ابتدائی مدرسه‌سی عمارتی نین قایریلماسی قورتارماق اوزره‌در . (باقرخان خیاوانی) محله سینده ، تبریز شهر قومیته سینه تابع بیرینجی‌محله قومیته‌سینین رهبرلیگی و خیاوان محله سی اهالی‌سینین‌یاردیمیله ایندیه قدرمزبله حالیندا قالیب کثافت و عفونت محلی و بعضی مرضلرین سرایت منبعی اولان (قاسم خان) قبرستانیندا بیر متوسطه مدرسه‌سی‌بناسینه باشلانمیشدر . بو مدرسه نین عمارتی بوندان صونرا قایریلاجاق اولان بوتون مدرسه لره نمونه اولماق ایچون چوخ عالی و (موده‌رن) اولاجاقدر . خلاصه محترم

معارف رئیسی نین‌بوخاریداکی راپورتی قورتاراندان صونرا ، جشنین نمایش قسمتینه باشلاندی .

نمایش ۱۴ نمره دن عبارت ایدی . تبریزده ایندی‌یه قدر بئله مثلسیز بیر نمایش ویریلمه‌میشدی . بو نمایشین هر ۱۴ نمره‌سی بیر ـ بیریندن داهادا آرتیق‌مراقلی ایدی . لاکین ان‌جاذبه‌لی جهتلری دورت ـ بش یاشلارینداکی اوشاقلار باغچاسی‌نین بالاجا بالالاری طرفیندن اورقسترین مشایعتیله نوت اوزرینه دوزگون اوخودیقلاری (شانلی وطن) مارشی ، ایکنجی‌سی بهزاد مدرسه‌سی شاگردلری طرفیندن آوروپا طرزینده‌کی (بحریه‌لی) رقصی و ایکی پرده‌لیك (بدشانس دوقتور) قومه‌دیاسی ، خانم قیزلار طرفیندن نمایش ویریان آکروباتیك عملیاتی و بهزاد مدرسه‌سی‌شاگردلری طرفیندن اوینانیلان (پولقا) رقصی‌ایدی .

بو رقصلارین و آکروبات‌عملیاتی‌نین اهمیتی بوراسینده ایدی که ، تماما مدرسه ده تحصیل ایده‌ن خانم قیزلاریمیز طرفیندن اجرا اولونماقدا ایدیلر . بو مثلسیز و حیرت وئریجی آکروباتیك ورزشلر و آوروپائی رقصلر حضاری حیرتلره غرق ائتمیش و خلقیمیزین نه بویوك استعداده مالك اولدیغنی آیدینجاسینا اثبات ایتمکده ایدی .

خصوصیله خانم آزاده دارائینین آکروباتیك عملیاتی وآقای (عذاری) نین (بدشانس دوقتور) نمایشینده‌کی اوینادیغی (قومیك) روللاری تماشاچیلارین حیرت و تقدیرینی جلب ایتدیگیندن‌دفعه‌لر ایله آراسی کسیلمه‌دن آلقیشلاندیلار . بو جشن تقریبا آخشام ساعت سگزده خلقیمیزین بویوك هیجان و احساساتی ایچینده گورولتیلی آلقیشلار آراسیندا خاتمه تاپدی .

شهر اداره‌سینده

۱۷ر۷ر۲۵و۱۸ر۷ر۲۵ ده‌تبریزین بلدیه محکمه‌سینده بلدیه مقرراتندن تخلف ایدنلاردن ۲۳ نفر محکوم و نقدی جریمه پرداخت ایتمکله جزالاندیلار

داخلی خبرلر

۱ نجی صفحه‌دن بقیه

تبریز شهر قومیته‌سینین ۱۰ نجی حومه قومیته‌سی بناسیندا معالجه خانه تشکیل ایدیلمیشدر

ستارخان بایراقلی تبریز شهر قومیته سینین فعالیتی اثرینده ۱۰ نجی حومه قومیته سینین نزدینده معالجه‌خانه تشکیل ویریلمیشدر . مهرآیینین ۲۲ سینده ایالتله صحیه قسمتیندن محروم قالمیش عمو زین‌الدین و جمشید آباد کندلرینین اهالی‌سی مجانی اولاراق اورادا معالجه اولونورلار

آذرشهرین گاوگان کندی حومه قومیته‌سنین جدیتی

آذرشهردن گلن خبره گوره گاوگان حومه قومیته‌سینین جدیتی‌ایله بلوك انجمنلری‌طرفیندن گاوگن کندی ایله دستجرد کندی آراسیندا اولان شوسه یولی تعمیر ایدیلمیشدر . عین زماندا انجمنلر غله توپلانماسیندا فعالیت ایدیرلر .

مراغه‌ده جوانلار تشکیلاتی طرفندن جوان نسلمیزین تربیتی ایچون تشکیل اولونوش یغینجاق

مهر آیینین ۲۱ نده مراغه جوانلار تشکیلاتی طرفیندن بوتون معارف ایشچیلرینین حضوریله گئنیش بیر یغینجاق تشکیل اولمیشدیر بو یغینجاقدا جوان نسلمیزین تربیتی وجوانلارین معلملرله علاقه ساخلاماقلارینا دایر دانیشیق آپاریلمیشدیر

سرابدا فرقه طرفندن تشکیل اولونوش کنفرانس

سرابدان آلدیغمیز خبره گوره سرابدا مهر آیینین ۲۲ سنده سراب فرقه‌سی ایللیك کنفرانسین بوتون فرقه عضولرینین شرکتیله ویریلمیشدیر بو کنفرانسدا فرقه مسئوللاری نین فعالیتی و سوادسیزلیغی لغو ایتمك اوغروندا گوردیکلری ایشلرین گزارشی ویریلمیشدر .